

INSTITUT INTERUNIVERSITARI DE FILOLOGIA VALENCIANA

**Màster en Assessorament Lingüístic i Cultura Literària: aplicacions al
context valencià**

Guia docent de l'assignatura: Literatura i cultura medieval I

Professora: Marinela Garcia Sempere

1. Dades inicials d'identificació

Nom de l'assignatura:	Literatura i cultura medieval I
Caràcter:	Obligatòria
Màster:	Màster en Assessorament Lingüístic i Cultura Literària: aplicacions al context valencià
Bloc troncal (primer any) o mòdul d'especialització (segon any):	Bloc troncal
Institució:	Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana
Professor responsable i institució:	Marinela Garcia Sempere, Facultat de Filosofia i Lletres (Filologia). Universitat d'Alacant. Carretera de Sant Vicent del Raspeig. 03080 Alacant. marinela@ua.es telèfon 96 590 3400, ext. 3011

2. Introducció a l'assignatura

Nom de l'assignatura:	Literatura i cultura medieval I
Caràcter:	Obligatòria
Bloc:	Bloc troncal
Professor responsable:	Llúcia Martín Pascual

L'assignatura "Literatura i cultura medieval I" és una matèria del bloc troncal del *Màster en Assessorament Lingüístic i Cultura Literària: aplicacions al context valencià*. Com a tal, han de cursar-la obligatòriament, en el primer any, tots els alumnes que es matriculen en aquest Màster, amb independència del mòdul d'especialització que trien en el segon any. Amb aquesta assignatura es pretén que l'alumne i) aprofundisca en els coneixements sobre la història literària dels segles XIII i XIV i sobre el teatre medieval, a partir, fonamentalment, de l'anàlisi literària de textos i de l'assimilació crítica d'algunes de les aportacions bibliogràfiques més solvents, ii) assolisca un grau de competència adequat en els continguts i les destreses propis de l'assignatura, que li proporcione una bona base per a l'exercici de la funció docent i investigadora, i iii) conega les eines bàsiques per a l'actualització permanent de la matèria estudiada.

L'assignatura té un caràcter teoricopràctic i s'inscriu en el conjunt de matèries troncal dedicades a la història de la literatura i de la llengua, l'objectiu global de les quals és que l'alumne aprofundisca i analitze el context històric, cultural i de producció literària dels diferents períodes.

De manera particular, l'assignatura "Literatura i cultura medieval I" se centra en l'anàlisi del context històric, cultural i de producció literària dels segles XIII i XIV, així com del teatre medieval, amb atenció especial a la poesia dels trobadors, Ramon Llull, les cròniques, la primitiva narrativa de ficció, la prosa classicitzant i el teatre medieval.

3. Volum de treball

Assignatura: 3 crèdits	
Assistència a classes teòriques	12
Assistència a classes pràctiques	8
Preparació classes teòriques	14

Preparació classes pràctiques	16
Preparació treballs classes teòriques	-
Preparació treballs classes pràctiques	-
Realització d'exàmens	4
Preparació d'exàmens	11
Assistència a tutories	10
Assistència a seminaris i activitats	-
TOTAL VOLUM DE TREBALL	75

4. Objectius generals

Assignatura: Literatura i cultura medieval I

Els objectius d'aquesta assignatura són:

- Aprofundiment actualitzat en el coneixement de la literatura dels segles XIII i XIV i del teatre medieval.
- Assimilació crítica de les aportacions bibliogràfiques més rellevants relacionades amb els continguts de l'assignatura.
- Ensinistrament en la pràctica de l'elaboració de versions en català modern de microtextos corresponents a obres de l'àmbit que abasta l'assignatura.
- Perfeccionament de la pràctica de l'anàlisi literària de textos corresponents a l'àmbit que abasta l'assignatura.
- Adquisició d'eines que faciliten l'actualització permanent de coneixements i destreses propis de l'assignatura així com la transmissió adequada d'aquests.

5. Continguts

Assignatura: Literatura i cultura medieval I

Els continguts d'aquesta assignatura són:

- La poesia trobadoresca.
- Els orígens de la prosa.
- La prosa historiogràfica.
- La narrativa de ficció.
- Prosa didacticodoctrinal i primera prosa d'art.
- El teatre medieval.

6. Destreses

Assignatura: Literatura i cultura medieval I

- Elaboració d'estats de la qüestió de cadascuna de les unitats del temari de l'assignatura, a partir de les classes teòriques impartides pel professor, de les aportacions bibliogràfiques corresponents, de les lectures d'obres del període i de les reflexions personals de l'alumne.
- Realització de versions en català modern de microtextos d'obres de l'àmbit que abasta l'assignatura i discussió col·lectiva d'aquestes.
- Realització d'exercicis escrits d'anàlisi literària de textos de l'àmbit que abasta l'assignatura, exposició oral i posada en comú col·lectiva d'aquests.

7. Actituds i habilitats socials

Assignatura: Literatura i cultura medieval I
<ul style="list-style-type: none"> - Interés per la divulgació del patrimoni literari i cultural. - Habilitats per a la recerca científica sobre el patrimoni literari i cultural i per a la promoció d'aquesta. - Interés per les relacions interdisciplinars i interculturals del fenomen literari. - Participació activa i crítica en debats i posades en comú sobre aspectes relacionats amb la cultura literària. - Habilitats per a la transmissió pedagògica de coneixements de cultura literària a sectors socials no necessàriament especialitzats. - Habilitats per a la tria adequada d'edicions d'obres medievals, de bibliografia o d'altre material de suport en el desenvolupament de la funció docent o en la divulgació general.

8. Temari

Assignatura: Literatura i cultura medieval I		
	Tema	Hores presencials
1.	- <i>La poesia trobadoresca</i> . El marc històric, social i cultural de la poesia dels trobadors. Gèneres, temes i formes de la poesia dels trobadors i influència d'aquests en la poesia catalana medieval.	2
2.	- <i>Ramon Llull i els orígens de la prosa</i> . El projecte intel·lectual i religiós de Ramon Llull. El concepte lul·lià de literatura i les seues manifestacions pràctiques.	2
3.	- <i>La prosa historiogràfica</i> . Les grans cròniques de l'expansió de la Corona d'Aragó. Relacions entre historiografia antiga i literatura estricta.	2
4.	- <i>La narrativa de ficció</i> . Els gèneres narratius en l'antiga tradició romànica. L'adaptació dels models narratius romànics en la literatura catalana anterior al segle XV.	2
5.	- <i>De la prosa didacticodoctrinal a la primera prosa d'art</i> . La prosa d'encuny escolàstic: Francesc Eiximenis, sant Vicent Ferrer. La prosa classicitzant: Bernat Metge, Antoni Canals.	2
6.	- <i>El teatre medieval</i> . Literatura i espectacle paralitúrgic. La <i>Festa</i> o <i>Misteri d'Elx</i> .	2

9. Bibliografia i altres recursos

Lectures de referència del curs

[Cerverí de Girona] (1947) *Obras completas del trovador Cerverí de Girona*, ed. de M. de Riquer, Barcelona, CSIC. (Selecció de textos).

Llull, Ramon (1982), *Llibre d'Evast e Blanquerna*, ed. de Maria Josepa Gallofré, pròleg de Lola Badia, Barcelona, Edicions 62 / La Caixa ("Les Millors Obres de la Literatura Catalana").

Sant Vicent Ferrer, *Sermons*, estudi introductor i edició de Tomàs Martínez, València, Tres i Quatre, 1993. (Selecció de textos).

Metge, Bernat (2006), *Lo somni*, ed. crítica de Stefano Maria Cingolani, Barcelona, Barcino ("Els Nostres Clàssics", B, 27). *Obra completa de Bernat Metge*, a cura de Lola Badia i Xavier Lamuela, Barcelona, Selecta, 1975. Reed. 1983. (Selecció de textos)

Manuais i instruments de caràcter general

Alemany, Rafael (1997²), *Guia bibliogràfica de la literatura catalana medieval*, Alacant, Secretariat de Publicacions de la Universitat d'Alacant.

Bargalló Valls, J., *Manual de mètrica i versificació catalanes*, Barcelona, Empúries, 1991.

Bech, S., i J. Borrell, *Com es comenta un text literari*, Barcelona, Barcanova, 1988.

Bou, Enric (director), *Nou diccionari 62 de la literatura catalana*, Barcelona, Edicions 62, 2000.

Oriol Dauder, J., i J. Oriol Giralt, *Diccionari de figures retòriques*, Barcelona, Llibres de l'Índex, 1995.

Riquer, Martí de, *Història de la literatura catalana*. Part antiga, 3 vols., Barcelona, Ariel, 1964. Reed. en 4 vols., Barcelona, Planeta, 1984.

Soler, Albert, *Literatura catalana medieval. Un recorregut multimèdia pels grans autors i els seus textos*, Barcelona, UOC-Pòrtic, 2003. [Plana web associada](#)

Recursos en xarxa

Biblioteca Virtual Joan Lluís Vives

<http://lluivives.com>

Biblioteca Valenciana Digital

<http://bv2.gva.es/>

Repertorio informatizzato dell'antica letteratura catalana

<http://www.riale.unina.it/>

Repertorio informatizzato dell'antica letteratura trobadorica e occitana

<http://www.rialeto.unina.it>

Biblioteca de Catalunya

<http://www.cervantesvirtual.com/portal/BC/>

Base de dades de Ramon Llull

<http://orbita.bib.ub.es/llull/index.asp>

Narpan. Universitat de Girona

<http://www.udg.edu/ilcc/narpan.htm>

Lletra. Universitat Oberta de Catalunya

<http://www.uoc.edu/lletra/index.html>

Tema 1

Cabré, Míriam (1999), *Cerverí de Girona and His Poetic Traditions*, Londres, Tamesis.

Di Girolamo, Costanzo (1977), «Ausiàs March and the Troubadour Poetic Code», dins Joseph Gulsoy i Josep Maria Solà Solé (eds.), *Catalan Studies. Volume in memory of Josephine de Boer*, Barcelona, Borràs, pp. 223-237.

Di Girolamo, Costanzo (1994), *Els trobadors*, València, Edicions Alfons el Magnànim. March, Ausiàs (2000), *Poesies*, 5 vols., ed. de Pere Bohigas, revisada per Amadeu J. Soberanas i Noemí Espinàs, Barcelona, Barcino [1^a ed. 1952-1959].

March, Jaume (1994), *Obra poètica*, ed. de Josep Pujol, Barcelona, Barcino.

March, Pere (1993), *Obra completa*, ed. de Lluís Cabré, Barcelona, Barcino.

Pagès, Amédée (1990), *Ausiàs March i els seus predecessors*, València, Edicions Alfons el Magnànim, 1990 [traduc. de l'original *Auzias March et ses prédécesseurs: Essai sur la poésie amoureuse et philosophique en Catalogne aux XIVe et XVe siècles*, París, Champion, 1912; reed.: Ginebra, Slatkine Reprints, 1974].

Paterson, Linda M. (1997), *El mundo de los trovadores. La sociedad occitana medieval (entre 1100 y 1300)*, Barcelona, Península.

Pujol, Josep (1990-1991), «Més sobre Cerverí de Girona i Guillem de Cervera», *Llengua i Literatura*, 4, pp. 433-438.

Riquer, Martí de (1975), *Los trovadores. Historia literaria y textos*, 3 vols., Barcelona, Planeta [2a ed.: Barcelona, Ariel, 1983].

Riquer, Martí de, i Lola Badia (eds.), *Les poesies de Jordi de Sant Jordi*, València, Tres i Quatre [reed.: 1998].

Tema 2

- Badia, Lola (1992), *Teoria i pràctica de la literatura en Ramon Llull*, Barcelona, Quaderns Crema.
- Bonner, Antoni (1989), *Obres selectes de Ramon Llull*, 2 vols., Palma de Mallorca, Moll [1a ed., en anglés, Princeton 1985].
- Bonner, Antoni, i Lola Badia (1988), *Ramon Llull. Vida, pensament i obra literària*, Barcelona, Empúries.
- Cantavella, Rosanna (1988-1989) «Sobre el maldit bendit de Cerverí», *Llengua i Literatura*, 3, pp. 7-40.
- Hillgarth, Jocelyn N. (1998), *Ramon Llull i el naixement del lul·lisme*, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
- Pring-Mill, Robert D. F. (1992), *Estudis sobre Ramon Llull*, ed. de Lola Badia i Albert Soler, Barcelona, Curial / Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
- Rubio, Josep E. (1997), *Les bases del pensament de Ramon Llull*, València-Barcelona, Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana / Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
- Sansone, Giuseppe (1963), «Ramon Llull narratore», dins *Studi de filologia catalana*, Bari, pp. 184-204.

Tema 3

- Badia, Lola (1987), «Verdad y literatura en las crónicas medievales catalanas», *Dispositio* (Michigan), X, 27, ps. 29-44 [versió catalana actualitzada dins Lola Badia, *Tradició i modernitat als segles XIV i XV. Estudis de cultura literària i lectures d'Ausiàs March*, València / Barcelona, Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana / Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1993, pp. 19-38].
- Cingolani, Stefano M. (2000), «Memòria i estratègies discursives al *Llibre dels Fets*», *Revista de Catalunya*, 154, pp. 111-141.
- Cingolani, Stefano M. (2004), «Historiografia al temps de Pere II i Alfons II (1276-1291)», *Llengua & Literatura*, pp. 7-30.
- Cingolani, Stefano M. (2004), *La memòria dels reis. Les quatre grans cròniques*, Editorial Base, 2007.
- Elliott, Allison (1984), «L'historiador com a artista, manipulació de la història a la *Crònica de Desclot*», *Quaderns Crema*, 9, ps. 27-52.
- Furió, Antoni (2007), *El rei conqueridor*, València, Bromera.
- Fuster, Joan (1977), «Lectura de Muntaner», dins *Obres completes*, V (= *Literatura i llegenda*), Barcelona, Edicions 62, pp. 11-43.
- Hauf, Albert G. (2004), «Les cròniques catalanes medievals. Notes a l'entorn de la seva intencionalitat», dins Albert Balcells (ed.), *Història de la historiografia catalana*, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, pp. 39-75.

Tema 4

- Blandín* (1983) = *Blandín de Cornualla i altres narracions en vers dels segles XIV i XV*, ed. d'Arseni Pacheco, Barcelona, Edicions 62-La Caixa.

Narrativa (1995) = *La narrativa in Provenza e Catalogna nel XIII e XIV secolo*, Pisa, Edizioni ETS [veure, especialment, els treballs de S. M. Cingolani, Ll. Cabré, I. Grifoll i J. Pujol].

Narrativa breu (1990) = *Narrativa breu catalana (segles XIV-XV)*, ed. de Juan Miguel Ribera Llopis, València, Tres i Quatre.

Novel·letes (1982) = *Novel·letes amoroses i morals*, ed. d'A. Pacheco i A. Bover, Barcelona, Edicions 62-La Caixa.

Ottiano, A. (1993), «Els *fabliaux* catalans: anàlisi d'una definició», dins Antoni Ferrando i Albert Hauf (eds.), *Miscel·lània Joan Fuster*, VII, Barcelona, Universitat de València, Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes / Publicacions de l'Abadia de Montserrat, pp. 5-43.

Pacheco, Arseni (1982), «Notes per a l'estudi de la narrativa catalana en vers dels segles XIV i XV», dins *Actes del Segon Col·loqui d'Estudis Catalans a Nord-Amèrica*, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, pp. 151-162.

Riquer, Isabel de (1992), «Les poèemes narratius catalans en noves rimades des XIV et XV siècles», *Revue des Langues Romanes*, XCVI, 2, pp. 327-350.

Torroella, Guillem de (2004), *La favola*, ed. i traduc. italiana d'Anna Maria Compagna, Roma, Carocci editore.

Tema 5

Badia, Lola (1988), *De Bernat Metge a Joan Roís de Corella. Estudis sobre la cultura literària de la tardor medieval catalana*, Barcelona, Quaderns Crema.

Badia, Lola, M. Cabré i S. Martí (eds.) (2002), *Literatura i cultura a la Corona d'Aragó (s. XIII-XIV)*, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat / Curial.

Cingolani, Stefano M. (2002), *El somni d'una cultura: Lo Somni de Bernat Metge*, Barcelona, Quaderns Crema.

Fuster, Joan (1954), «Notes per a un estudi de l'oratória vicentina», *Revista Valenciana de Filologia*, IV, ps. 87-185 [reed. dins Joan Fuster, *Obres completes*, I, Barcelona, 1969, 1975², pp. 23-151].

Hauf, Albert G. (1990), *D'Eiximenis a sor Isabel de Villena. Aportació a l'estudi de la nostra cultura medieval*, Barcelona, Institut de Filologia Valenciana / Publicacions de l'Abadia de Montserrat, pp. 323-397.

Martínez Tomàs (2002), *Aproximació als sermons de Sant Vicent Ferrer*, València, Denes.

Paradigmes (1997) = *Paradigmes de la història, I: Actes del Congrés sant Vicent Ferrer i el seu temps (València 13-16 de maig de 1996)*, València, Saó [veure, especialment, els treballs de R. Alemany i T. Martínez Romero].

Rico, Francisco (1977), *Predicación y literatura en la España medieval*, Cádiz, UNED

Rico, Francisco (1983), «Petrarca y el humanismo catalán», dins *Actes del Sisè Col·loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes (Roma 1982)*, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, pp. 257-292.

Tema 6

Castaño, Joan (1994), *Repertori bibliogràfic de la Festa d'Eix*, pròleg de Josep Romeu i Figueras, València, Edicions Alfons el Magnànim.

Castaño, Joan (2002), *Aproximacions a la Festa d'Elx*, Alacant, Institut Alacantí de Cultura Juan Gil Albert.

Massip, Francesc (1991), *La Festa d'Elx i els misteris medievals europeus*, Alacant, Institut Juan Gil-Albert / Ajuntament d'Elx.

Quirante Santacruz, L. (1987), *Teatro asuncionista valenciano de los siglos XV y XVI*, València, Conselleria de Cultura, Educació i Ciència de la Generalitat Valenciana.

Romeu i Figueras, Josep (1995), *Teatre antic català*, 2 vols., Barcelona, Curial.

Sanchis Guarner, Manuel (1986), *Teatre assumpcionista valencià*, introducció i notes de L. Quirante, València, Tres i Quatre.

Teatre (1983) = *Teatre medieval i del Renaixement*, ed. de J. Massot i Muntaner, Barcelona, Edicions 62-La Caixa («Les Millors Obres de la Literatura Catalana», 95).

10. Coneixements previs

Assignatura: Literatura i cultura medieval I

- Coneixements bàsics de literatura medieval i dels camps de recerca corresponents.
- Capacitat d'anàlisi i de síntesi.
- Capacitat d'aplicar els coneixements a la pràctica.
- Capacitat de planificar i conduir l'aprenentatge propi.
- Planificació i gestió del temps.
- Comunicació oral i escrita.
- Habilitats bàsiques vinculades a la recerca.
- Habilitats bàsiques en l'ús del programari més habitual per a la professió docent i la investigació.
- Capacitat d'aprendre.
- Habilitat de gestió de la informació.
- Capacitat crítica i autocrítica.
- Capacitat per a generar noves idees.
- Resolució de problemes la solució dels quals no depén de l'aplicació d'un procediment estandaritzat.

11. Metodologia

Assignatura: Literatura i cultura medieval I

- 12 hores de classes teòriques (2 per tema), que el professor destinarà a la presentació dels continguts bàsics de cadascuna de les sis unitats del temari i a facilitar-ne les orientacions bibliogràfiques pertinents.
- 8 hores de classes pràctiques (2 per microtext) destinades a la presentació, debat i posada en comú de quatre versions actualitzades i anàlisis literàries de 4 microtextos pertanyents a les lectures de referència del curs, preparades per escrit prèviament pels alumnes.
- 14 hores, sense presència en l'aula, destinades a la preparació de les classes teòriques (elaboració d'estats de la qüestió, amb suport bibliogràfic, sobre la matèria de cadascuna de les unitats del temari).
- 16 hores (unes 4 per microtext), sense presència en l'aula, destinades a la preparació escrita, per part dels alumnes, de les versions actualitzades i anàlisis literàries dels microtextos objecte de les classes pràctiques.
- 11 hores destinades a la preparació dels exàmens.

- 4 hores destinades a la realització dels exàmens.
- 10 hores de tutoria, destinades a proporcionar criteris de seguiment de l'assignatura, pautes metodològiques i bibliogràfiques per al treball del curs i resolució dels dubtes que plantegen els alumnes.

12. Avaluació de l'aprenentatge

Assignatura: Literatura i cultura medieval I

- Un treball en grup tutoritzat sobre un aspecte de la matèria del temari o, alternativament, un examen escrit de desenvolupament d'un parell de qüestions, a elegir entre quatre, relacionades amb els continguts del temari: 50 %.
- Un exercici, fet en grup, de traducció al català modern i d'anàlisi literària d'un microtext corresponent a una de les lectures de referència del curs o, alternativament, un examen : de traducció al català modern i d'anàlisi literària d'un microtext corresponent a una de les lectures de referència del curs treballades en les classes pràctiques: 50 %.